

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdaje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdaje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdaje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v

Novejše vesti.

Dunaj 2. Doktor medicine, Edvard Löwinger, dospevši semkaj iz Novegasada, se je ustrelil danes v nekem hôtelu. Vzrok temu činu je baje neozdravljiva bolezen. Čim je njegova žena izvedela o nesreči, ki jo je zadela, je ostavila hôtél in se ni povrnila več. Boje se, da si je tudi ona vzela življenje.

Karlsruhe 2. Župnik v Baden-Baden, Nörber, je imenovan škofom v Freiburgu.

Lvov 2. Minolo noč je blizo mesta Lanent brzovlak zajel neki kmečki voz, na katerem je bilo 7 oseb. Štirih njih so ostale takoj mrtve, tri pa so bile pobite več ali manj. Kdo je kriv na tej nesreči, ni še dokazano. Uvela se je stroga preiskava.

Carigrad 2. Vsled note Srbije, v kateri se toži radi novih 31 slučajev umoritev in nasilstev, ki so jih izvršili Albanci v vilajetu Kosovo na škodo Srbov, se je turska vlada izjavila v načelu pripravljeno, odposlati tjakaj preiskovalno komisijo.

Berolin 2. »Neueste Nachrichten« javljajo iz Friedrichsruh: Popoludne je došla deputacija prvega garde-dragnskega polka, kateremu pripada a la suit grof Herbert Bismarek kakor polkovnik. — Ko so minolega četrta ob 1/2 12. uri zvečer svarili kneza, naj ide v postelj, je odgovoril: »Moj Bog, sedaj naj bi šel spat«. To priča, kako dobro se je počutil knez. Slikar Leubach se je izjavil, da mu ni bilo dovoljeno, da bi naslikal sliko pokojnika. Tudi maska mrtveca se ni posnela.

Berolin 2. Povelje vojski izraža globoko žalost na smrti Bismarcka in ocenjuje zasluge po-

kojnika. Povelje nalaga vsem častnikom vojske osemdnevno, magdeburškemu polku oklopnikov, kateremu je bil pokojnik šef, kakor tudi gardnemu batalijonu lovecev, v katerem je pokojnik stopil v službo, pa štirinajstdnevno žalovanje.

Monakovo 2. Prince-regent Luitpold je doposlal cesarju Viljelmu in grofu Rantzau sožalni brzojavki ter je naročil venece, ki se položi na krsto Bismarkovo.

Friedrichsruh 2. Takoj po prihodu podala sta se cesar in cesarica v grad, kjer sta se mudila jedno uro. Štirvaški obredi so se izvršili v sobi, kjer je ležal Bismarek. Po mrtvaški slavnosti je žalujoča rodbina spremila cesarsko dvojico do salonskega voza, kjer so se poslovili. Skozi okno odhajajočega voza je še pozdravljaj cesar mahanjem roke. Krasen venece iz lovorjevega perja in hrastovega listja z začetnimi črkami cesarske dvojice, to je bil cesarjev dar. Truplo pokojnega kneza se položi te dni v rakev, ki se priredi provizorično.

Friedrichsruh 2. Že o poludne se je zbrala pred gradom velika množica ljudstva. Tudi na bližnjih gričih je bilo vse polno ljudstva, ki je pričakovala prihod cesarske dvojice. Na različnih mestih so postavili fotografi svoje aparate.

Friedrichsruh 2. Predno so se pričele mrtvaške molitve je cesarska dvojica osebno položila venece na Bismarkovo krsto in je potem opravila daljšo molitev.

Friedrichsruh 2. Vencev je dospelo že toliko, da nimajo več prostora v gradu. Sobe, določene za venece, so vse polne, tako, da pokladajo evetje že po hodnikih.

svétnikov, da ste slišali, kako so Vas staveli na rešeto ti peklenski duhovi — Bog pomagaj! Iz njih krika sem posnel dvoje. Za prvo slutijo, kaj jim preti od nas, da jih namreč kanimo izgnati iz Senja; za drugo sem razumel, da jih najbolj peče, ker so galije (ladije) presijajne republike zaprle senjsko ožino.

»A kateri nečisti duh jim je našepetal vse to?« je vprašal škof srdito.

»Tudi jaz sem premišljeval o tem, ali zastoj. No, bojim se, da bode skoro zopet boj med Uskoki in našo vojsko. Med ostalim sem razumel tudi to, da je lucifer Juriša Orlovič ugrabil pred nekoliko dnevi zaročnico tajnika našega generala Paskvaliga, bogato deklico iz Vrbnika, a divjak jo hoče oženiti, pa jo je skrtil v hišo kneza Martina Posedariča. Barbaro je, kolikor ga pamtim, naščevalen človek.

»Martina Posedariča?« je pomrmral škof. »Veš, da republika nima večega neprijatelja od njega? Niti Jure Daničič ni bil Dobrovčanom več krvnik, nego Posedarič Benečanom. Ali da — ob dveh imam dogovor z Uskoki, da jih pomirim. Z njimi moram skleniti mir.«

»Ki pa seveda ne veže nikogar ne na nebo, ne na zemljo, se je nasmehnil ogleduh republike.

»Seveda! Ki veže Uskoke vsaj na neki čas, a to pod pismom in pečatom. Tega ne poteptajo ti divjaki, ker oni, da resnico govorim, držé besedo.«

»Po mojem mnenju, monsignor, mora se jim najprej vse dokazati, da je prazen krik, kar se jim govori, da jih mislimo premestiti z silo iz Senja.«

Washington 2. »Post« javlja, da skliče predsednik Mac Kinley posebno zasedanje obeh zbornic kongresa, čim vsprejme Španska mirovne pogoje, in sicer v ta namen, da se sklene zakon za vzdrževanje aktivne vojske od 100.000 mož, ki bi se razdelili: 50.000 mož na Kubo, 30.000 na Filipine in 20.000 na Puerto Rico.

San Francisco 2. V četrtek odide na Filippine in Honolulu nadaljnje prevozno brodovje z moztvom, mezgami in materijalom.

New-York 2. Glasom poročil iz Havane so demonstrovale te dni dobrovoljci na potu po mestu. Demonstranti da so obdolževali maršala Blanco in vlado izdajstva države in strahopetstva, so vrgli orožje od sebe in so plenili prodajalnice. V glavnem taboru Kubanov govore, da je kubanska vlada zaplenila 9 trgovskih ladij španskih, ki so imele seboj zalog za Kubo.

Havana 2. 400 Kubanov je napadlo pri Gunezu v pokrajini Pinar del Rio jeden oddelek španskih vojakov. Začel je zagrižen boj, po katerem so ustasi zbežali. Deset španskih vojakov je bilo ubitih.

Slovenskim županom!

Glavno mesto Slovenije hoče na dostojen način proslaviti vladarski jubilej milostnega in viteškega vladarja Frana Josipa I. Drugače ni bilo pričakovati. Globoko v slovenska srca je zarisana zvestoba do vladarske hiše. Ta zvestoba je zadobila svoj častni krst na vsakem bojišču, kjer-koli je tekla kri za varnost, čast in slavo monarhije Habsburžanov. Mal je narod slovenski po svojem številu,

»Dobro«, je potrdil škof, »a za drugo jim treba reči, da jim dovoljjava prejasna republika brez nevarnosti brodariti po kvarneru v oboroženih barkah.«

»To je«, je mignil Antonio z rameni, »napišati se to more, ali kakšen pečat udari na to general Paskvaligo, ne vem. Jaz vsaj ne bi dal glave za tak mir.«

»Vsejedno«, je odvrnil škof, »sedaj idi, da sestavim pismo. A potem pridi, da ti povem, kedaj treba oditi od tod.«

Okrinkani frater se je poklonil in odšel.

Okoli jedne ure popoludne so bobnali glasni bobni po senjskih ulicah. Radovedne ženske glave, katerih je bilo redko videti v Senju na oknih, prikazovale so se iz vseh hiš. Meščani so si pripovedovali, kako so posli res zelo resni, ker je šel v kaštel cesarski komisar Andrej de Daunoeh, a tudi debeli mestni notar Jeronim Srebrnjak je zelo resnega obraza korakal tje, in celo sam prečastni gospod škof. Nihče ni mislil tedaj, da bode šala, samo vražji »črni Niko« je bobnal s prsti po praznem sodu, kričé v smeju; »A saj pravim, pravim: Dum, dum, dum! Vse prazno in votlo do vekomaj. Srečni oni, ki si sami spletajo vrv!« Na glas bobna se je zbrala uskoška četa pod orožje na trg pred kaštel. Kakor pečine so stali ti mrki junaki povešene glave. Videlo se je, da jim roje pod kapo čudne misli; videlo se je, da jim tli v očesu tajni srd, a dolge puške so se jim svetlele tako čudno v najniškem solnečnem, kakor da bi hotele reči: »Tudi za nas bode še posla!«

(Dalje pride.)

PODLISTEK.

8

Čuvaj se senjske roke!

Zgodovinska povest.

Spisal A. Senoa. Poslovenil P. S. Cvetkov.

»Jaz prav za prav ne smem soditi o tem, kakor ste izvolili reči, »razbojniškem gnezdu«, saj je to Vaša prestolnica. Razgledal sem pod varstvom enega svetega preoblečenca marsikaj, tudi Vaše fratre. Svetega mi Marka, ti sinovi svetega Frančiška so pri Vas popolnoma druge narave, nego-li naši italijanski redovniki. Ti mrki, plešasti ljudje nagibajo bolj na razbojniško struno. Ali zopet so modri. Ko so slišali, da sem italijanski frater, umolkni so vsi in niti besedice nisem mogel izvleči iz njih; še celo hrvatski niso hoteli govoriti pred menoj; samo pozdravljali so me s kratko latinsko formulo. Kako bi se bili še le prekrizevali, ti dobri pobožnjaki, ko bi vedeli, da se skriva pod ovčjo kožo beneški volk in da se mi skriva pod izposojeno obleko znak služabnika visokega sveta deseterice. Da, šel sem dalje — monsignor. Čudite se: Vaš svetli sorodnik Sabieno Veluto gotovo izbuli oči — zašel sem v levji brlog, v krčmo nekega Lošinjea »črnega Nike«, nedaleč od kaštela. To Vam je pravo gnezdo vseh uskoških sršenov. V Dalmaciji sem se priučil nekoliko temu Vašemu jeziku, pa sem vse razumel. Tam se je celo preveč govorilo. V vas je res čudna navada. Ne čudim se, da na levu sv. Marka ni ostala ni dlaka ali da ste slišali masno kritiko cesarskih in nadvojvodskih

ali po svojstvih, ki ga dišijo, je med prvimi v vencu avstrijskih narodov, združenih po zgodovinskih pogodbah in svobodni volji. A ravno zato, ker nista kri in sila združila narodov z dinastijo Habsburžanov, ravno zato, ker sti to vez ustvarili ljubezen in svobodna volja, ravno zato, ker je le jedna velika laž, ako trde Nemei, da so oni ustvarili to državo: ravno zato je razmerje mej vsemi različnimi narodi do dinastije tako prisrčno, kakor more biti le med ljubečimi roditelji in hvaležnimi otroci — razmerje, kateremu morda ne najdemo primere v nobeni drugi državi.

Dinastični čut je sveta dedščina, katero hrani slovenski narod od roda do roda, nekaljelega, vedno jednakega. Ta čut ima tako v oblasti slovenska sreča, da ga ni mogel oslabiti noben zgodovinski dogodek. Ta čut je ostal intakten v vseh viharjih in tudi ob vseh nerodnostih avstrijskih državnikov in diplomatov.

A med najslavnejše med slavimi Habsburžani uvrsti zgodovina svitlo, oboževano, vzvišeno prikazen cesarja Frana Josipa I. Čednosti tega vladarja se zrealijo ravno sedaj, v jubilejnem letu, ob 50-letnici blagoslovljenega vladanja Njegovega: v neštevilnih pojavih podaniške ljubezni.

Tudi narod slovenski hoče stati v prvi vrsti v teh velepomembnih dneh, ob tem prazniku avstrijskih narodov.

Srečna je bila misel zastopa slovenske metropole, da naj se jubilejske slavnosti prično shodom županom vseh slovenskih pokrajin. Županje so prvi zaupniki naroda, oni so cvet naroda. V nobeni drugi skupščini ne bi mogla tako jasno in izrazito odsevati celokupnost naroda slovenskega, kakor se more to zgoditi na shodu županov, sešlih se od povsodi, kjer-koli odmevajo mili zvoki slovenski; zaupnikov, ki so došli v središče, ne meneči se za politične meje, deleče nas po nemili usodi na šestero upravnih skupin.

Shod županov, ki se bode vršil dne 17. avgusta v Ljubljani, postani pravi narodni parlament slovenski, zastopstvo — zjedinjene Slovenije!

To zastopstvo vsega naroda odpošlje posebno odposlanstvo pred cesarski in kraljevi prestol; tem poklicanim predstaviteljem naroda bode častna naloga, da položé v roke vladarja-jubilarja — slovenska sreča: da Mu izrazijo čutila, prešinjajoča slovenska bitja.

To bode najprimernejši, najčastnejši pojav vse-slovenske lojalnosti.

Toda ne le kakor pojav slovenske lojalnosti bode shod županov velikega plemena, ampak isti mora postati tudi pojav kulturne, narodne in politične celokupnosti naroda!

Na shodu dne 17. avgusta se mora razviti slika našega splošnega političnega in narodnega položaja. A kdo more laglje podati tako sliko, nego županje, ki žive med narodom, ki poznajo njega potrebe, ki prvi občutijo, kar tare narod naš, in ki navadno sami trpe na nenaklonjenosti državnih organov — na vsej nečuvni narodni in politični mizeriji naši. Oni morajo povzdigniti odvažno besedo in združeni obsoditi krivice, ki se gode temu rodu! Zjediniti morajo svoje glasove v imponantno zahtevo, da nehaj enkrat krivice, ki se godi nam, zakonu in pravu! To bode velik, harmoničen, imponujoč akord, to bode — glas naroda!

Tako bodi, tako je naša želja! In da bode tako, v to mora pripomoči sleherni slovenski župan! Kar kliče župane v Ljubljano, to je velika narodna dolžnost! Županje slovenski širom vseh slovenskih pokrajin! Ne odtezajte se tej dolžnosti, ki je toli velika in vzvišena, da je vredna žrtve! Vsi, vsi, odzovite se pozivu velevrednega župana ljubljanskega — njega, ki je personifikacija slovenskega patriotizma in slovenske vzajemnosti — vsi pohitite v Ljubljano, da izvršite tam dvojno veliko nalogo: da v imenu naroda posvetite cesarju, kar Mu je narod dolžan v teh slavnostnih dneh in da daste hkratu tudi narodu, kar ste mu dolžni kakor njega izvoljenci in zaupniki!

Storite tako in dan 17. avgusta bodemo mogli zabeležiti v svojo zgodovino kakor časten — slovenski dan!

Politični pregled.

K položaju. »Slovenec« brzojavljajo z Dunaja: »Neki tukajšnji list poroča, da so se te dni na Dunaju vršila posvetovanja med zastopniki češkega in poljskega kluba ter Jugoslovancov. Češki zastopniki so jasno izrazili, kako daleč morejo v jezikovnem vprašanju. Posvetovanje pa ni imelo povoljnega izida, ker so Jugoslovanci odločno naglašali, da se mora ob enem z češkimi urediti jezikovno vprašanje tudi na jugu sicer Jugoslovanci ne ostanejo v večini. Sedaj bode vlada najprvo skušala dogotoviti pogodbo z Ogersko, potem pa skliče državni zbor, kateremu predloži nov načrt jezikovnega zakona, ki ga izdela sekejski načelnik Stummer. Po tem načrtu bode Praga dvojezična. Po kratkem zasedanju državnega zbora vlada skliče deželne zbere«.

Tako je prav — to je, ako je resnična ta vest, ki jo priobčuje dotični dunajski list. Saj bi bilo naravnost nezmiselnost z ozirom na vzajemne medsebojne dolžnosti skupin v večini, ako bi se zadovoljili s tem, da se v enem delu države izvede program te iste večine, program jednakopravnosti in enakoveljavnosti, v drugem delu države pa bi pustili v veljavi načelo nadvladja jedne narodnosti nad drugo. A nesmisel bi bil tem huji, ko so zastopniki naroda teh pokrajin, ki naj bi ostali nadalje brezpraven v narodnem pogledu, v isti večini in so važen nje sestavni del.

Pa tudi z ozirom na korist države in na zaželjeno konsolidacijo odnošajev v omogočenje reševanja nujnih socialnih in gospodarskih vprašanj, bilo bi neodpušljivo, ako bi na severu celili rane, na jugu pa bi jih puščali odprte. Delo za zadovoljenje in pomirjenje se mora izvršiti hkratu in na vsej črti. Ako so se naši poslanci res že izrekli v tem zmislu, smo jim hvaležni; ako se še niso, potem jih pozivljamo, naj store to o prvi priliki. Ako program večine ni prazna fraza, tedaj ne sme biti niti govora o tem, da bi se zanemarjala ali celo žrtvovala pravica ni najmanjšega dela zemlje, zastopane v večini. Avstrijsko slovanstvo se ne sme odreči več niti jedni kaplji svoje krvi, in tudi, ko bi morali doprinašati še nadaljnih žrtev v borbi za jednako pravo. Clara paeta, boni amici.

Danes smo čitali o nekem novem načrtu grofa Thuna. Baron Kallay, naš ukupni finančni minister, da je bil v Budimpešti v ta namen, da izposluje od barona Banffyja, da bi isti privolil v nadaljnji 6 mesečni pogodbeni provizorij. V tem času da loče grof Thun na podlagi § 14 uvesti nov volilni sistem, ki naj oslabi narodno-radikalne stranke. Nadeja se, da s tako preosnovano zbornico bode možno dogotoviti pogodbo zbornice. Poročila pa dostavljajo, da je baron Banffy odklonil to zahtevo grofa Thuna.

Bismarek in Gladstone. V kolikor smo mogli pregledati do sedaj sodbe slovenskih, hrvatskih in čeških listov o pokojnem orjaku Bismareku, dobili smo utis, da se sodba vse slovenske javnosti pokriva popolnoma. Vsi soglašajo v tem, da je bil Bismarek nenavaden orjaški duh, da je bil jedna največjih prikazni v zgodovini Nemecev, da je njegova beseda skozi desetletja odločevala v političnem življenju Evrope; istotako pa soglašajo v tem, da je bil Bismarek krut, brezobziren in nezbirčen v sredstvih, ter da se je v vsem svojem nastopanju ravnal po navodilu, da se svetovna vprašanja se rešujejo v krvi in železu.

»Agramer Tagblatt« je napravil kaj primerno paralelo med dvema velikanoma, ki sta se jeden za drugim preselila v večnost: Bismarek—Gladston! Oba orjaka, oba nenavada človeka, oba velika duha! In vendar kako velik razloček! Prvi bog teme, drugi bog luči. Gladstone je predstavljal solčno stran, Bismarek senčno v razvoju človeštva v 19. stoletju. Gladston je bil poosobljeni izraz prizadevanj modernega človekoljubja in prosvetljene pravičnosti, Bismarek pa mož brezobzirnega konservativizma, trdega avtokratstva, ki je v obliki ustavnosti stremil po samogospodstvu na znotraj in po neoporečni hegemoniji na zunaj.

Ta prisposoda velja. Mi bi povdarili še, da je Gladstonovo pravico ljube segalo tako daleč, da je — n. pr. z ozirom na staro politiko Anglije na Balkanu — nastopal celo proti lastnim rojakom, ako je videl, da delajo krivice. Brez strahu in ne mené se za stare tradicije, ki so bile prešle njego-

vemu narodu v meso in kri, in ne mené se za to, da postavlja svojo lastno popularnost v nevarnost, se je Gladstone odkrito in z vso gorečo zgovornostjo svojo postavil na stran pravice — na stran balkanskih mučencov. Strupeno sovražstvo židovske internacionale in madjarskega — azijskega mu je bilo v plačilo. A kako Bismarek? On se ni menil in ni povpraševal, ali je to prav ali ni prav? On je poznal le jeden pomislek: ali bode koristilo nemštvu, ali ne bode koristilo? To je odločalo vsikdar; kakovost sredstev ga ni brigala, najmanje pa mučeništvo nedolžno proganjanih. Taka bi bila razlika med blagim Gladstonom in železnim Bismarekom.

Domače vesti.

Čast, komur čast! Pod tem naslovom nam pišejo: »Naše vrlo pevsko društvo »Kolo« se, kakor čujemo, resno pripravlja za koncert, ki ga priredi prihodnjo nedeljo, 7. t. m., na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu. To mlado društvo zasluži, da se je podpira, kajti, akoravno sestojee malone iz samih delavskih sodelujočih moči, je vendar pokazalo, da z resno voljo in požrtvovalnostjo tudi delavec lahko doseže častno mesto v narodni in sploh v človeški družbi. Zadnji koncert tega narodnega društva našega ni izpal dovoljno v materialnem pogledu, kar treba sedaj poravnati! Mislite si delavec (delavko), ki se ves dan trudi za vsakdanji kruh, na večer pa prihaja (celo po uro daleč!) na pevske vaje, in to iz gole ljubezni do petja in do naroda! To društvo, oziroma njega člani se uprav žrtvujejo za razvoj in širjenje slovenskega petja; oni so vsako nedeljo in praznik na drugem kraju, kjer slovensko pesmijo dramijo zaspane, osrčujejo probujene in pridobivajo zgubljene za našo narodno stvar! Ni ga skoraj koncerta, da bi se ga »Kolo« ne udeležilo! In to ne dva trije, ampak oni so kakor roji čebel — vedno vsi skupaj, kjer jih je treba!

Vpoštevajte te okoliščine, upoštevajte, da je tako društvo v čast in ponos nam tržaškimi Slovencem, se nadejamo, da se naše »Kolo« prihodnjo nedeljo še enkrat proslavi in zajedno zamaši luknjo, nastalo — kakor že gori rečeno — na zadnjem koncertu v redutni dvorani!

Kakor čujemo, pridejo na ta koncert razna bratska okoličanska društva, nekatera celo polnoštevila. S tem pokažejo bratsko vzajemnost na naših tržaških tleh. Pričakujemo, da nam bog Pluvij ne prepreči te narodne zabave, ter da bode prihodnjo nedeljo vrt veselice natlačen samih zadovoljnih ljudi vseh vrst in stanov! Kolašem pa želimo popolnega moralnega in materialnega vspeha!

Še jedno dolžnost mi je izvršiti danes. Dovolite, gosp. urednik, da opozorim zajedno tudi na izlet, ki ga priredi prihodnjo nedeljo naše stareje društvo, dično naše »Slovensko pevsko društvo« in sicer v Divačo. I njemu želim popolnega vspeha v vsakem pogledu. Tako bodi! Saj nam je vsem dovolj prostora za — delo! Delo, intenzivno delo, neprestano delo na narodnem polju pa je nam vsem dolžnost. Kjer ne moremo nastopati ukupno, tam delujmo vsopredno, a vedno v istej sméri!

K o l o k o l.

Oni čudni družbi, ki se je zbrala pod častnim imenom »krščanskih socialistov tržaških«, bodemo že morali jutri napisati nekoliko pouka v njih album. Prihaja nam na uho to in ono. A mi bi vendar molčali, ako ne bi se ti čudaki še pritoževali, ker jim naš list noče odpirati predalov za vabila na razne shode. Tako pa jim že bodemo morali povedati, da je — tepec oni, ki podpira njega, ki je njegov nasprotnik. Mi pa nočemo biti tepei!

Odbor »Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolice« bode imel svojo redno sejo v petek dne 5. t. m. zvečer ob 7. uri v svoji pisarni, ulica Geppa 14, I. nadstr.

Shod slovenskega učiteljstva. — V ponedeljek zvečer je bil jubilejski koncert v Sokolski dvorani v Narodnem domu.

Jako obsežni, 10 toček obsegajoči koncert izvajal se je uprav umetniški in je bil vspeh vsestransko popolen.

V zborih je nastopalo do 150 močij, ki so si bile sveste svoje naloge. Posebno so se odlikovali solisti in solistinje.

Vodja koncerta, gosp. učitelj L. Potrebin, ki je nastopal tako srečno, tako mnogobrojnim in iz vseh krajev zloženim zborom, zasluži posebnega priznanja.

Razun presvetlega gosp. knezoškofa ljubljanskega se je udeležilo koncerta lepo število odličnjakov-dostojanstvenikov iz vojaških, oblastništvenih in drugih krogov.

Udeležba je bila ogromna in veliko sto ljudi ni dobilo prostora.

Včeraj zjutraj se je vršila otvoritev »Šolskega muzeja«. Muzej je jako zanimiv. V treh sobah so za sedaj razstavljeni proizvodi: pedagoško-literarni, leposlovnji, metodiško-tehnični (učila), potem šolsko orodje in šolske potrebščine. Za ustanovitev muzeja se je največ potrudil gosp. Dimnik. Tudi Čehi in Hrvatje so pripomogli.

Ob 10 uri je bila slavnostna seja. Sejo je otvoril gosp. Jelene, ki je pozdravil mnogoštevilne udeležnike. Specijelno pozdravljeni so bili: knezoškof Jeglič, župan Hribar, Čeh učitelj Schuster in Hrvat profesor Gerin, ki so se se prisrčno zahvalili.

Po slavnostnem govoru, katerega je izustil gosp. Ravnihar, je prečital še udanostno adresno, ki se izroči vladarju potom dež. vlade.

„Der Silden“, Organ für die politischen, culturellen und wirthschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. — Tretjo številko glasila gg. državnih poslancev slovanske krščansko-narodne zveze prejeli smo, pomnoženo s prilogo. Vsebina tej številki je raznovrstna in zanimljiva. Na uvodnem mestu je članek o **tržaških dogodkih**; dalje: kako praktično izkoristiti sedanji politični položaj. Posebno zanimanje vzbujajo članek k jezikovnemu vprašanju iz peresa odličnega slovenskega državnega poslanca. Dalje sledi opis ljubljanskega shoda slovenskih odvetnikov, notarjev i. t. d. proti znamenju ukrepu graškega viš. sodišča, — razne vesti iz Štajarske, Koroške, Kranjske, Primorja, Hrvaške, Slavonije, Istre, Dalmacije i. t. d.

Iz Istre je nadaljevanje korenitih člankov »Naše sloge«, ki dokazujejo, da **Istra nikdar ni bila italijanska**. Tudi vsebina priloge temu listu je raznovrstna in poučljiva, posebno narodno-gospodarski članek o novem zemljišno-veresijskem zavodu kraljevine Dalmacije.

Želimo od srea, da ta list najde vsestranske podpore od vseh strank in vseh jugoslovanskih pokrajin. Naročnina znaša za dobo od avgusta do konca decembra t. l. **samo eden goldinar**.

Uredništvo in upravništvo je na Dunaju, I. Plankengasse 4.

Strel o polunoči. Nocoj o polunoči je bilo čuti ženski krik iz prvega nadstropja neke hiše v ulici Aequae. Koj na to je bilo čuti tudi strel iz samokresa. Stvar je bila ta. Neki gospod se je pomenkoval z neko gospo in neko gospodičino. Kakšen pogovor je bil to, ne vemo. V tem je gospod zapazil v roki gospe samokres, katerega jej je hotel izdreti. Samokres pa je v tem padel skozi okno na tla ter se sprožil. Jeden redarjev je ulomil v vrata se silo; potem došli pol. inšpektor Jež si je za beležil vse.

Poskusa samomora. Filip Giurovich, bivši poštni uradnik, je živel nekaj časa sem jako slabo. Tudi ženo in otroke je zapustil. Pečal se je z mešetarijo. Včeraj popoldne ob 3. uri je sedel v ljudskem vrtu ter premišljeval. Ko je prišla njegova ura, je vzel iz žepa steklenico in je izpil vsebino iste, ki je bila žveplena kislina. Neki drugi mož, ki je sedel tam blizu, je videl vse to. Približal se je Giurovichu in le z velikim naporom je mogel odvesti istega na zdravniško postajo. Od tu je bil nesrečnež potem odveden v bolnišnico.

Včeraj popoldne je prišel kavarno »Industria« neki mladenič. V kavarni je bil od 6. ure do 10. Videti je bil nekako potr. Se svinčnikom je narisal na mizo vence in v sredi je napisal žensko ime in spodaj besede: »Spominjaj se mene, ki sem ti želel tako dobro. Za-te bodem prosil v nebesih. — Marij Jesurum«. — Ob 10. uri je plačal svoj račun. Predno pa je odšel, vlijl je neko tekočino v kozarec ter izpil. Takoj se je zgrudil na tla in močan duh žveplene kisline se je razširil po kavarni. Navzoči so pogodili takoj, kaj se je zgodilo. Poklicani zdravnik z zdravniške postaje je prihitel nemudoma. Mladenič se je branil vsake pomoči in le se silo mu je zdravnik mogel poma-

gati. Na to je bil mladenič sproveden v bolnišnico. Mladeniču je sedaj še-le 16 let. Isti biva pri svoji materi v ulici »Istituto« št. 16. Torej vzrok je bil zopet: ljubezen. Ljubezen 16letnih vzrok samomoru! Ako bi ne bilo žalostno, bilo bi neizmerno — smešno.

Grozna nesreča se je dogodila danes zjutraj ob 7. uri na tukajšnjem kolodvoru južne železnice. 75letni zavorničar Martin Pire je pal pod vagon in mu je bila leva noga odtrgana popolnoma. Preveli so ga v bolnišnico.

Slabo je zadel. Kmet Fran Purič, bivajoči na Vrdeh št. 250., se je grozno naveličal svoje žene Ursule. Dosti je bilo, da jo je videl, že se je grozno raztogotil. Ne vemo, sicer da-li bi bil res vstanu storiti to, z čemer jej je pretil, namreč da jo umori. Ali recnica je, da si je kupil samokres, katerega je nabasal v pričo žene. Žena je zbežala od njega. Saj ni neumna, da bi izpostavljala svojo kožo. Toda ta nesrečna radovedna policija je doznala tudi o tem. Včeraj sta prišla k Puriču dva gospoda, ki ne poznata in ne slišita navadnih opravičevanj ter sta odvedla seboj »siromaka« Puriča.

Nezgode. 18-letni služkinji Josipini Brandin, službujoči v ulici Belvedere št. 1, se je zadržala včeraj popoldne jedna luska tako močno v podnohtje srednjega prsta desne roke, da jej je skoraj odnesla noht.

3-letni Henrik Valič si je zvenil včeraj popoldne desno roko, ko se je močaval z utežem 3 kgr.

Včeraj zjutraj je prišlo slabo 42-letnemu krčmarju Vincenciju Serafiniju v ulici Poste vecchie. Potem, ko mu je odpomogel zdravnik, je bil sproveden na dom.

8-letna deklica Marija Valenčič iz Kjadina št. 213 je zdrsnila včeraj popoldne ter padla in se ranila ob neko železo na vratu. Bila je odvedena na zdravniško postajo.

Umrl je mladenič Hugo Suša, sin zdravnika na Opčinah, ki se je zastrupil v svobodni luki, kakor smo poročali včeraj.

Zgubljen — najdeno. Včeraj popoldne sta našla dva dečka na starem trgu mošnjček, v katerem je bilo nekaj denarja. — Na ulici je bil najden včeraj železnični vozni listek. Te reči se morejo dobiti na policiji.

Polletjske vesti. Aretirani so bili: 22-letni trg. agent Galiop z Nemškega danes ob 6. uri zjutraj v ulici Giulia radi pomanjkanja sredstev.

Angelj Costalunga, 40-letni krojač iz Italije ob 3. uri po polunoči v ulici Petronio istotako radi pomanjkanja sredstev.

29-letni Dragotin Zalar iz Kamnika ob 6. uri zjutraj na Belvederju, ker je izgnan iz Trsta.

Koledar.

Danes v sredo 3. avgusta: Najdba sv. Štefana; Lidija vd. Jutri v četrtek 4. avgusta: Dominik, sp.; Agabij, šk.
Solčni: Lunni:
Izhod ob 4. uri 24 min. | Izhod ob 8. uri 4 min.
Zahod " 7. " 46 " | Zahod " 6. " 2 "
Ta je 32. teden. Danes je 213. dan tega leta, imamo torej še 152 dni.

Različne vesti.

VI. shod katehetov bode dne 22., 23. in 24. t. m. v Djakovu. Med drugim bodo razpravljali: o poučnem načrtu za veronauk na srednjih šolah, o potrebi jednega veronaučnega načrta v vseh šolah, kjer se govori hrvaški, o marijanskih kongregacijah in o spovedi. Gospodje, ki namerujejo udeležiti se shoda in žele, da jim odbor preskrbi vozove, naj se prijavijo gosp. dru. Jakobu Pliveriću, duhovniku v semenišču v Djakovem. Zajedno naj mu naznanijo vlak, katerim dospejo v Vrpolje.

Narodno gospodarstvo.

Občni zbor „Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico“.

Ob precejšnji udeležbi družbenih členov in nekaterih drugih prijateljev kmetijstva se je vršil dne 24. julija t. l. 3. občni zbor kmetijske družbe tržaške v prostorih »Slovanske Čitalnice«.

Po jako lepem in umestnem nagovoru predsednika, veleč. gospoda deželnega poslanca in mestnega svetovaleca, Ivana Goriupa, se je prečitalo tajniško poročilo o delovanju te važne družbe za gospodarski napredek v tržaški okolici. Iz tega

poročila je razvidno, da je družba v minolem letu zares rapidno napredovala in se približala za velik korak lepemu cilju, po katerem stremf. Izposlovala je v prvi vrsti nekaj potrebnih državnih podpor, kakor podporo v administrativne namene, podporo za vzdrževanje in razširjenje družbenih trtnic, podporo za nakup umetnih gnojil, podporo več tisoč kolči in bilf ameriške trte, 200 Gombačevih knjig v pouk o umnem vinogradništvu, stipendije za obisk kmetijskih šol v Gorici in na Grmu in naposled premije za uzorne nasade ameriških trt.

Družba je ustanovila tudi še jedno novo in važno kmetijsko podružnico v Bazovici, preskrbela pouk o zlahtnem cepljenju v Rojanu in Sv. M. M. Spodnji in dala podpore za vzdrževanje podružničnega bika v Lonjerju. Počala se je z vprašanjem bikov po okolici sploh in pričela korake za dejansko uredbo te zelo zanemarljene stvari. Razmotrivala je vprašanje o zboljšanju mlekarstva na tržaških tleh in napravila nekaj načrtov gledé napredka v živinoreji.

Družba je priredila v okolici več zborov in shodov, na katerih je poučevala in vsodbujala kmetovalce za napredek v kmetijskem gospodarstvu.

V svojih 28 odborovih sejah pa je spravila družba na dnevni red celo vrsto točk, ki se tičejo radikalnega zboljšanja gospodarskega napredka na tržaškem ozemlju. V poslednjem času se je odbor odločno potegnil za uredbo poljskega varstva v tržaški okolici in to vsed znanega magistratnega postopka, s katerim je odslovil prejšnje, dasi jako nezanesljive poljske čuvaje. Odbor je predložil namestništvu prošnjo, v kateri prosi, da bi visoka vlada naročila tržaškemu polic. ravnateljstvu, da isto v svojem področju uredi to stvar, da se iz ljudstva samega izberejo zanesljivi čuvaji in zaprisežejo. Mestni magistrat pa mora na temelju §§. 92 in 93 mestnega statuta dovoliti potrebne zneske za pokritje dotičnih stroškov.

V stvareh zavarovalnic za govejo živino se je odbor prizadeval neodmorno, da bi uredil tudi to kardinalno točko v domačem kmetijskem gospodarstvu. Da še ni dosegel povsem povoljnih vspehov, so krive deloma gmotne razmere našega kmeta, ki mora vendar vplačati nekaj delež po razmeri zavarovanja v zavarovalnični fond, ako hoče, da zavarovalnica faktično obstoji in deluje v korist živinorejcev, in pa pristopnino, a kmetje, zlasti v tem času, nimajo skoro nobenega dohodka; deloma pa — in to se mora povedati javno v sramoto nekaterim našim okoličanom — trdoglavo živinorejcev samih.

Dasí priznava vsaki zares trezen kmetovalec veliko korist take ustanove, se vendar nahajajo nekateri med njimi, ki so tako trmasti, da ne rečemo, celo hudobni, da smatrajo zavarovalnico za nepotrebno in celo — komu se ne studi tako natočevanje! — za špekulacijo družbinega odbora. Le-ta žrtvuje svoj čas in tudi denar, da bi pomagal kmetu iz zadrege v slučajih, ko je istemu poginila žival, vendar je tako nizkih ljudij, ki govore javno, da ali je odbor neumen, da »teka« v stvari zavarovalnice po okolici, ali pa išče lastne koristi!

Taki izrazi kažejo zares o skoro popolni moralni propasti ljudi, do katerih ima svoj upliv pekleno italijansko pohujšanje in rovanje zoper vse, kar je namenjeno osamosvojenju tržaškega Slovencea; tako izražanje bi bilo zmožno, da vzame prijatelju ljudstva vse veselje za delovanje za njega gmotni blagor. To so ljudje, ki ne morejo razumeti več — ker so sami popolnoma ubiti duševno — da zamore človek imeti za človeka pravi čut in srce, dasi nima za to družega plačila, nego lepo zavest, da je storil za bore trpečo človeštvo nekaj zares dobrega in za več časa koristnega!

No, reči sa mora, da večina okoličanskih kmetovalcev še ne soglašá s propalicami in da združeno z glavnim odborom pridno delujejo na velevažni ustanovi zavarovalnice. Taki uzor-kmetovalci so n. pr. okoli Bazovice z vasema Padriči in Gropada. Kajti oni so si že ustanovili svojo zavarovalnico, kateri je pristopilo lepo število udov. Naj bi jih skoro posnemali tudi drugi kmetovalci, v katerih je še količkaj zdravega razuma in pojma za dobro stvar; drugi pa naj se ugledajo v svoje vzgledne sosede in skušajo poboljšati se!

(Zvršetek pride).

Kuba.

Spisal D. L. Selski.
(Zvršetek.)

Tako se je vlekla vojna s kubanskimi ustaši, katerih je bilo le 26.000, do l. 1878., ko je general Martinez Campos zopet uvedel »red«. Kuba je sicer dobila špansko ustavo, a ne popolne samouprave, za katero je prelila toliko krvi; zato so se ustaje še vedno ponavljale do sedaj. Leta 1872. so proglasili vse otroke, katerih matere so bile sužnje, svobodne; l. 1880. 8. maja pa so čisto odpravili suženjstvo, ne da bi morali dati sužnji gospodarjem za to kako odškodnino, pač pa so jim morali za plačilo služiti še 8 let. Pozneje so odpravili še to za zadnjih 25.000 črncev; toda tudi to že ni moglo več ustaviti zavoženega voza.

Suženjstvo so sicer odpravili, dovažati so začeli Kitajce, a o tem niso poskrbeli črncem primerne delo, in ti so izrabljali svobodo.

Čisto umevno je, da se reforme ne dajo uvesti kar čez noč, toda španska vlada nikoli niti mislila ni resno na kaj takega. Gospodarsko izkoriščevanje je bilo vedno prva briga.

Pred vsem bi bilo treba preosnovati upravo in skrbeti za zadostna komunikacijska sredstva. Seveda za nasipe, ki bi varovali prebivalce pred hudourniki in povodnjami, za grajenje cest in železnice ni bilo nikoli denarja. To je gotovo, da bi bilo mnogo veljalo, saj so pa tudi razne ustaje požrle veliko milijonov, miru pa vendar niso mogli doseči nikdar!

Dalje bi se bilo trebalo brigati za mnogostranstvo produkcije, za skrbno obdelovanje malega posestva, dovoliti Kubi svobodno trgovino z drugimi deželami. Španija bi bila morala začeti bolj spoznavati kubansko zemljo in nje prebivalce, nje zemljepisne, geološke, statistične, gospodarske razmere itd. — ne pa s silo zatirati svobodno pravično gibanje.

Španec Waldo A. Yusua pravi, da so trije vzroki kubanskih ustaj: slaba uprava, odprava suženjstva, ne da bi bili poskrbeli za nadomestne sile in primerno delo črncev, ter končno grozni padec cen sladkorja, ki se začel od l. 1884.

E. St. Vráz pa dodaja temu še dvoje okolnosti. Najprej je to kruto postopanje, in to od obeh strani: od španske in kubanske, seveda je bilo kubansko le povračilo, a je bilo vendar-le, dasi so listi nalašč molčali o tem.

Druga okolnost pa je novodobno svetovno gibanje, ki ne more dočakati prihodnjega stoletja, pa začelja na koncu tega: boj nižih vrst proti višim, ki so v boljšem gmotnem položaju, boj belokožcev proti drugokožcem. Ako Američani zmagajo, kar se gotovo zgodi (Se je že. Opomba ured.), bo ljudstvo vriskalo, da je osvobodilo Kubo, toda domačini se bodo, ako se vlada Zjedinenih držav severoameriških polasti Kube, Portorika ali Filipin, upirali tudi nadalje, kakor za španske krute vlade, ali pa izginejo: ker s Severoameričani tekmovati ne morejo.

Mi želimo Kubancem, da dobé, naj bo že potem tako ali tako, svojo samoupravo, svoj »home-rule«, Španec pa moramo pomilovati, ker so tako zaslepljeni in jih še ni izučila izkušnja, da moramo biti najprej ljudje, potem šele bogati.....

Zadnje vesti.

Gradec 3. Začenši z današnjim dnem se je odpravila izredna služba orožnikov v mestu, katera služba se je bila uvela radi znanih dogodkov povodom razpuščenja občinskega zastopa v Gradu in imenovanja grofa Gleispacha predsednikom višega sodišča. Oddelki orožnikov zapuste jutri graško mesto.

Dunaj 3. »Neue Freie Presse« javlja iz Budimpešte, da še v tem mesecu prično nova pogajanja med finančnim ministrom ogerskim in ministerskim predsednikom avstrijskim radi začasnega obnovenja pogodbe. — Tukajšnji krogi pa ne verujejo, da bi se pogajanja obnovila tako hitro. Že po dejstvu, da se finančni minister Kaizl nahaja sedaj v Ištu, je možno sklepati, da avstrijska vlada ne misli v tem hipu na obnovenje pogajanj.

Lvov 3. Vodja socijalistov Priemsky je bil danes obsojen na 8 mesecev ječe radi žaljenja Njegovega Veličanstva in vere.

Moskva 3. Na večeršnjem obedu na čast kralju Rumunskemu je napil veliki knez Sergij kraljevi dvojici Romunski in prestolonasledniku, kakor tudi procvitu Rumunske. Kralj Karol je napil carski dvojici.

Madrid 3. Kralju Alfonzu se je obrnilo toliko na bolje, da je mogel večeraj prebiti nekoliko ur izven postelje.

Madrid 3. Govori se, da se je dvema španskima ladijama posrečilo predrti blokado na Kubi. Glasom zasebne brzojavke iz Manile, je prišlo tam do neznatnih spopadov med Španci in Tagati. Poslednji so obglavili pet Špancev, med istimi tudi ednega polkovnika. Glasom privatne brzojavke iz S. Juan de Portorico se je dvatisoč dobrovoljcev udalo Amerikanom.

Washington 3. Amerikanski poveljnik na Filipinih je dobil nalog, naj postopa proti ustašem, ako bi isti hoteli izzivati nemire.

New-York 3. »Evening Journal« javlja iz Madrida: Španska je vsprejela glavne pogoje za mir. Sedaj treba določiti še podrobnosti, da se nehajo sovražnosti. Ako se dovole par sprememb v pogojih, kakor zahteva Španska, mogel bi se mir podpisati takoj.

Madrid 3. V Katalonijo, Aragonijo in v Baskijske pokrajine so odposlali vojaštva.

Najnoveja trgovinska vest.

New-York 1. avgusta. (Izvirni brzojav.)
Pšenica za september 69³/₄, za december 69¹/₈.
Koruza za september 37¹/₄, za december 37⁷/₈.
Mast 560.

Trgovinske vesti.

Budimpešta. Pšenica za september 8-22 do 8-24. Pšenica za marec 8-40 do 8-40. Rž za september 6-53 do 6-54. Koruza za maj 1899. 4-19 do 4-20. Koruza za avgust 1898. 4-82 do 4-82. Oves za spomlad ——. Oves za september 5-34 do 5-36. Koruza: 5— do 5-10.

Pšenica: ponudbe srednje, povpraševanje dobro. Prodaja 25000 met. stot. Vreme: vročina.

Hamburg. Santos good average za september 30-25, za december 31—, za marec 31-25 za maj 31-75.

Havre. Kava Santos good average za avgust 36-50, za december 30-75 frankov za 50 kg.

Praga. Surovi sladkor I. produkt, 88% Rendement franco Aussig. Mirno. Takoj 12-52¹/₂ do 12-55. Oktober-december 12-47¹/₂ do 12-50.

Dunajska borza 3. avgusta 1898.

	včeraj	danes
Državn dolg v papirju	101-90	101-90
„ v srebru	101-70	101-75
Avstrijska renta v zlatu	121-75	121-80
„ v kronah	101-10	101-20
Kreditne akcije	363-60	363-60
London 10 Lsr	120—	120—
20 mark	11-75	11-75
Napoleoni	9-53	9-53
100 ital. lir	44-15	44-20

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostiholu, trganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nvč. Razpošilja z obratno pošto najmanj dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

Nova centralna čevljarnica v Trstu.

Via Maleanton št. 2.

Bogat izbor čevljev

za gospode, gospe in otroke.

Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

1200 oralov zemlje!

Lastnik grajščine Stari Ribnik na Hrvatskem razproda od svoje grajščine, ki je 1 uro oddaljena od Metlike in dve uri od Karlovca, na drobno kacic 1200 oralov zemlje.

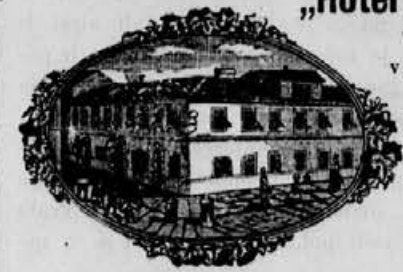
Ta grajščina ima plodovit svet. Kupijo se po ceni lahko njive, hoste in travniki ter tako naseli veliko kmečkih rodbin. Lesa je dosti in žaga blizu. Pohištva se z malim denarjem napravijo. Kraj je lep a vnan, zemljišča imajo globok svet in so doslej še malo bila izrabljena. Voda Kolpa teče mej temi zemljišči. Sadno drevje raste bujno na teh zemljiščih. — Dinarjev je dosti dobiti po 30—40 nvč. brez hrane.

Dogovori se lahko plačilo kupov po letih proti zavarovanju.

Podrobna pojasnila podaja oskrbništvu grajščine Stari Ribnik pri Metliki.

„Hôtel Nazionale“

v Trstu
v ulici Vienna št. 4.

se nahaja v bližini kolodvora južne železnice, pristanišča, poštne in brzojavne urada ter je popolnoma prenovljen. Sobe se oddajajo po 80 kr. in naprej.

Postrežba najtočnejša. Govori se slovenski in hrvatski. Lastnik je dalmatinski Hrvat. Za obilni obisk se priporoča udani

Josip Serdarovič.

Carl Greinitz Neffen,

Na Corsu št. 33.

podružnica Trst.

Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo, traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitnega železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.